

Angažirana univerza v dolgoživi družbi: inovativne strategije izobraževanja starejših na univerzah v Sloveniji

Ljubljana, 8. november 2024

Zbornik povzetkov prispevkov konference

Urednica: Meta Lah

UNIVERSITY
OF LJUBLJANA

FF

Faculty
of Arts

Angažirana univerza v dolgoživi družbi: inovativne strategije izobraževanja
starejših na univerzah v Sloveniji
Ljubljana, 8. november 2024
Zbornik povzetkov prispevkov konference

Urednica: Meta Lah

Programski odbor

Mojca Leskovec, Univerza v Ljubljani, predsednica
Nives Ličen, Univerza v Ljubljani
Meta Lah, Univerza v Ljubljani
Vlasta Novak Zabukovec, Univerza v Ljubljani
Irma Potočnik Slavič, Univerza v Ljubljani
Lučka Lorber, Univerza v Mariboru

Programski svet konference

Lučka Lorber, Univerza v Mariboru, predsednica
Ksenija Vidmar Horvat, Univerza v Ljubljani
Zdravko Kačič, Univerza v Mariboru
Klavdija Kutnar, Univerza na Primorskem
Henrik Gjerkeš, Univerza v Novi Gorici
Ludvik Toplak, Univerza Alma Mater Europaea
Karmen Erjavec, Univerza v Novem mestu
Šime Ivanjko, Univerza v Mariboru
Jasna Krstović, Univerza na Reki

Organizacijski odbor konference

Urška Gruden, Univerza v Ljubljani, predsednica
Petra Teslić, Univerza v Ljubljani
Nina Tušek, Univerza v Ljubljani

Prelom: Jure Preglau

Lektura: Paul Steed (angleščina) in Rok Janežič (slovenščina)

Založila: Založba Univerze v Ljubljani

Za založbo: Gregor Majdič, rektor Univerze v Ljubljani

Izdala: Znanstvena založba Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani

Za izdajatelja: Mojca Schlamberger Brezar, dekanja Filozofske fakultete

Ljubljana, 2024

Prva e-izdaja. Publikacija je v digitalni obliki prosto dostopna na <https://www.ff.uni-lj.si/izobrazevanja/center-za-izobrazevanje/konference>

DOI: 10.4312/9789612974473

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v
Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

COBISS.SI-ID 214032899

ISBN 978-961-297-447-3 (PDF)

Angažirana univerza v dolgoživi družbi: inovativne strategije izobraževanja starejših na univerzah v Sloveniji

---

Ljubljana, 8. november 2024

Zbornik povzetkov prispevkov konference

Urednica: Meta Lah

Angažirana univerza v dolgoživi družbi: inovativne strategije izobraževanja starejših na univerzah v Sloveniji

Dolgoživost (*longevity*)¹ v navezi s pojavom »novega staranja« (*the new old age*) je izziv tudi za univerze, ki nanj odgovarjajo z inovacijami na različnih ravneh raziskovanja, izobraževanja in ozaveščanja javnosti. Razvijajo se centri za raziskovanje dolgoživosti (gl. Stanford Center on Longevity),² centri, ki se ukvarjajo z modrostjo in praktično modrostjo (Chicago Center for Practical Wisdom),³ centri za izobraževanje starejših (na primer Univerza Strathclyde)⁴ in centri za upokojene profesorje (Emeritus College Arizona State University).⁵ Tudi v Sloveniji se razvijajo nove prakse in kritične raziskave, zato smo organizirali prvo konferenco o izobraževanju starejših na univerzah v Sloveniji.

Namen konference je bil povezati raziskovalce in raziskovalke s strokovnjaki v praksi, da bi skupaj kritično premislili o »novem staranju« in o tem, kar to prinaša ljudem.

Dolgoživost, modra območja (*blue zones*), razvoj aktivne modrosti in druge teme, ki jih raziskujejo psihologi, antropologi, sociologi, ekonomisti, jezikoslovci, biologi in drugi, nagovarjajo z ugotovitvami, da so »60. leta nova 40. leta«, kot je že na prelomu stoletja dejal Michael Roizen, raziskovalec dolgoživosti, in kot ugotavlja italijanski profesor Marchionni.⁶ Sodobne raziskave

1 Gl. zamisli za dolgoživo mesto City of Longevity <https://cityoflongevity.uknica.co.uk/>, kot se razvijajo na The UK National Innovation Centre for Ageing. Nastala je globalna pobuda za promoviranje zdravega staranja in dolgoživosti v urbanih okoljih.

2 <https://longevity.stanford.edu/>

3 <https://wisdomcenter.uchicago.edu/>

4 <https://www.strath.ac.uk/studywithus/centreforlifelonglearning/age-friendlyacademy/>

5 <https://emerituscollege.asu.edu/>

6 Profesor na Univerzi v Firencah. Na konferenci leta 2018 je dejal: »Un 65enne di oggi ha la forma fisica e cognitiva di un 40-45enne di 30 anni fa. E un 75enne quella di un individuo che aveva 55 anni nel 1980.« Italijansko združenje za gerontologijo in geriatrijo (Società italiana di gerontologia e geriatria) je leta 2018 na svojem kongresu predlagalo, da bi kot stare (anziani) obravnavali ljudi po 75. letu. https://www.sigg.it/wp-content/uploads/2018/12/News_Quando-si-diventa-anziani.pdf

dolgoživosti, predstavljene na številnih konferencah,⁷ napovedujejo, da se bo človek zdravo staral v pozna 80. in 90. leta.

V zadnjih 120 letih je življenjska doba naraščala približno za 2,5 leta v desetletju, v tem desetletju pa strokovnjaki pričakujejo, da bo naraščala še hitreje. Poteka veliko raziskav o mehanizmih staranja in mehanizmih zaustavljanja procesov staranja. Pomembna so spoznanja o plastičnosti možganov in njihovi zmožnosti, da si opomorejo po poškodbah (na primer po kapi), ter spoznanja, da lahko človek zaustavi kognitivni upad. Želimo si, da bi bila odkritja o dolgoživosti vodilo za oblikovanje novih praks in da bi bile nove prakse dostopne vsem, zato se raziskovalci in praktiki povezujemo ter skupaj ustvarjamo nove možnosti za dobro staranje.

Starost v sodobnosti razumemo kot dolgo obdobje: ponekod kot starejše opredeljujejo ljudi 55+ (delovno okolje), ponekod pa 65+ (politični dokumenti). Starost je dolgo in raznoliko obdobje. Posameznik in skupnost imata veliko možnosti, da razvijata dobro in varno staranje (*protective aging*) in da je le manjši del tega obdobja povezan s slabotnostjo, pešanjem, šibkim zdravjem in krhkostjo (*fraility*). Prav zato moramo s sodelovalnimi raziskovalnimi metodami povezovati ljudi, znanje in institucije v inovativne ekološke učenja in izobraževanja.

Avtorji in avtorice prispevkov se sprašujejo, kaj lahko naredi univerza za to, da bodo spoznanja o dolgoživosti prešla med ljudi. Kako lahko organizira izobraževanje za spoznavanje in spodbujanje dolgoživosti? Kakšne so (že) dobre prakse? Kako lahko univerza povezuje generacije prek izobraževanja in prispeva h kohezivnosti družbe? Kakšne študijske programe bi potrebovali za dolgoživo družbo? S katerimi teorijami lahko mislimo učenje v poznejših letih? Kako starejši z izobraževanjem ohranjajo radovednost in kognitivne zmožnosti ter gradijo socialna omrežja?

V uvodnem delu konference bodo za kritično premišljevanje poskrbeli prispevki o starosti prijaznih univerzah v Sloveniji (dr. Lorber), medgeneracijskem prenosu znanja v visokošolskem okolju (dr. Dimovski, dr. Colnar, dr. Mali, Štrancar) in o učenju kot duši humanizma (ddr. Vidrih Perko).

---

7 Gl. raziskovalce Sinclair, de Gray, Verdin, Roisen; gl. konferenca o dolgoživosti: Longevity Summit Dublin 2024, <https://longevitysummitdublin.com/agenda2024/>
Longevity Lab: Can You Live to 100? Global Conference 2024; https://www.youtube.com/watch?v=YQ8JT_FXn6Q
2024 Longevity Summit, Aviv Clinics Michael Roizen: Is 90 the New 40? <https://www.youtube.com/watch?v=DSPQgOiRc-o>

V drugem delu konference bo delo potekalo v skupinah. Avtorji in avtorice bodo predstavili svoje raziskave in izkušnje dobrih praks. Vprašanja bodo segala od transhumane dolgoživosti do karijerne orientacije za starejše zaposlene, od razvoja metod (antipedagoške metode za filmsko opismenjevanje, raziskovalno učenje, svetovanje idr.) do izzivov staranja s psihološkega zornega kota. Avtorice in avtorji kritično premišlujejo o novih področjih, kot je didaktika tujih jezikov v okviru izobraževalne gerontologije ali geragogike, ter v povezavi z učenjem in znanjem starejših izpostavljajo nove teoretske koncepte, kot je konvivialnost.

V zborniku so povzetki razvrščeni po abecednem redu avtorjev.

Tretji del konference bo okrogla miza, na kateri bodo sodelovali predstavniki univerz (Ljubljana, Maribor, Koper, Reka, Novo mesto). Sedanji rektorji in prorektorji ter upokojena rektorja se bodo pogovarjali o tem, **kako si zamišljamo bodoči potek izobraževanja na univerzah v dolgoživi družbi**. Kaj lahko naredijo slovenske univerze ob potrebah po novih študijskih programih za dolgoživo družbo, potrebah po znanju ob podaljševanju zaposlitve, medgeneracijskem povezovanju, pravici vseh, da dostopajo do znanja, ozaveščanju javnosti o starizmu?

Spremljevalni dogodek konference je **fotografska razstava** diplomantke delovne terapije Zdravstvene fakultete Univerze v Ljubljani **Klare Merše: Zgodbe starejših žensk**. Fotografije prikazujejo ženske med izvajanjem njim pomembnih aktivnosti v urbanem in ruralnem okolju. Razstava je v Galeriji Univerze v Ljubljani (vhod z Vegove ulice 1), odprta bo do 14. novembra 2024.

POVZETKI V SLOVENŠČINI

Petra Barbarić, Jasna Ćirić

Filozofska fakulteta Univerze v Zagrebu

pbarbari@ffzg.unizg.hr

jciric@ffzg.unizg.hr

KORISTI UČENJA TUJEGA JEZIKA V STAROSTI

Učenje tujega jezika v starosti je eden od načinov za ohranjanje kognitivnih funkcij, ki s starostjo upadajo. Možganske celice ohranja aktivne, izboljšuje koncentracijo, spomin in zgovornost ter ima preventivni učinek na zmanjšanje tveganja za demenco in Alzheimerjevo bolezen. Z učenjem tujega jezika treniramo možgane in razvijamo kognitivno prožnost s preklapljanjem med jeziki. To naredi možgane bolj odporne na naravne procese staranja. Upadu spomina, ki poteka naravno, se ni mogoče popolnoma izogniti, vendar bo ob rednem treningu možganov njihovo delovanje v starosti boljše. Učenje tujih jezikov je pomembno tudi za socializacijo in vključevanje starejšega prebivalstva, saj obogati socialno življenje in izboljša samozavest. Motivacijski dejavnik, ki izhaja iz socialne vključenosti, pozitivno vpliva na učni proces. Center za tuje jezike na Filozofski fakulteti Univerze v Zagrebu organizira tečaje za odrasle. Skupine so starostno mešane; zato starejši udeleženci niso vključeni v skupine, ki bi bile namenjene le njim. Pokazalo se je, da starejši udeleženci dobro funkcionirajo v takšnih skupinah. Ob vpisu celo sprašujejo po starosti drugih študentov, ker nočejo biti diskriminirani zaradi svoje starosti. Učitelj ima pri homogenizaciji skupine pomembno vlogo. Starejši študenti radi sodelujejo pri skupinskem delu, pišejo domače naloge in redno obiskujejo pouk. Čeprav so ti udeleženci nekoliko počasnejši ali slabše slišijo, bo dober učitelj znal voditi skupino in motivirati udeležence, še posebej to starostno skupino. Samozavest je bistven element za uspešno učenje. Študent, ki mu med učnim procesom uspe zgraditi samozavest, je bolj uspešen in zadovoljen.

Ključne besede: starost, tuji jezik, učenje, kognitivne funkcije, vključenost

---

Simon Colnar, Vlado Dimovski

Ekonomska fakulteta Univerze v Ljubljani in Multidisciplinarni raziskovalno-razvojni center Univerze v Ljubljani za socialne inovacije za aktivno in zdravo staranje;

simon.colnar@ef.uni-lj.si

vlado.dimovski@ef.uni-lj.si

MEDGENERACIJSKI PRENOS ZNANJA V VISOKOŠOLSLEM OKOLJU

Delovna mesta so se v zadnjih 20 letih močno spremenila, pri čemer lahko trdimo, da je večgeneracijska delovna sila, ki ima lahko različna pričakovanja in odnos do dela, trend v sodobnih organizacijah (Kuyken in Costanza, 2024), vključno z organizacijami v visokošolskem okolju. V času staranja delovne sile se akademski in poslovni svet vse bolj ukvarjata z vprašanjem prenosa znanja med mlajšimi in starejšimi zaposlenimi v različnih organizacijskih kontekstih. Prenos znanja vključuje dve aktivnosti, deljenje in sprejemanje znanja (Burmeister in Deller, 2016). Pretekle raziskave, ki so se ukvarjale z raziskovalnim problemom medgeneracijskega prenosa znanja, so pokazale, da se sodobne organizacije že zavedajo prednosti generacijske raznolikosti in izzivov, ki jih prinaša morebitna izguba tacitnega znanja ob odhodu starejših zaposlenih v pokoj. Raziskovalno vprašanje je, kako dobro je v praksi pokrito področje medgeneracijskega prenosa znanja v visokošolskem okolju. Cilj raziskave je pridobiti vpogled v proučevano področje, in sicer na medgeneracijskem vzorcu zaposlenih v visokošolskem okolju na začetku, v sredini in v zrelem obdobju kariere. Raziskava metodološko temelji na polstrukturiranih intervjujih za pridobivanje podrobnih informacij o posameznikovem razmišljanju in v luči obogatitve proučevanih pojavov (Roulston, 2010). Rezultati prispevka osvetlijo področje medgeneracijskega prenosa znanja in prikažejo, da gre za dvosmeren proces, kjer so tako mlajši kot starejši zaposleni del aktivnosti deljenja in sprejemanja znanja znotraj organizacije. Implikacije prispevka ponudijo bogat vpogled v področje medgeneracijskega prenosa znanja v visokošolskem okolju, in sicer skozi izkušnje zaposlenih in predlagane možnosti za izboljšave. Rezultati so lahko uporabni tudi za organizacije v zasebnem in javnem sektorju ter za zaposlene različnih starostnih skupin.

Ključne besede: medgeneracijski prenos znanja, tacitno znanje, visokošolsko okolje, starajoča se delovna sila, sodobne organizacije.

Teja Dušak

*Andragoški center Slovenije
tejshaa@gmail.com*

Monika Šparl, Violetta Bottazzo

*Center aktivnosti Fužine, Dom starejših občanov Fužine
monika.sparl@dso-fuzine.si
violetta.bottazzo@gmail.com*

INOVATIVNA PRAKSA MEDGENERACIJSKEGA UČENJA V LOKALNEM OKOLJU: PROJEKT FACE

Demografske spremembe in novejša spoznanja o starosti, staranju ter učenju vodijo v iskanje novih pobud za aktivno staranje in povezovanje generacij. Ker je socialnih inovacij na tem področju še razmeroma malo, je bil namen raziskave analizirati inovativno prakso medgeneracijskega povezovanja in učenja v lokalnem okolju. Kot primer je bil izbran projekt FACE, ki temelji na t. i. borzi znanja, na kateri starejši ponujajo svoje znanje in spretnosti v zameno za drugo znanje ali spretnosti, brez finančnega povračila. Udeleženci se povežejo prek spletne strani mismoface.si. Projekt poteka pod okriljem Centra aktivnosti Fužine (CAF), ki je tudi partner v projektu z Univerzo v Ljubljani pri razvoju starosti prijazne univerze (Modra fakulteta). Raziskava je temeljila na kvalitativni raziskovalni paradigmi in strategiji študije primera. Podatki so bili zbrani s tehniko opazovanja z udeležbo in polstrukturiranega intervjuja. V raziskavi je sodelovalo 12 intervjuvancev. Ugotovili smo, da z medgeneracijskim povezovanjem in učenjem pridobijo vsi vključeni. Ustvarijo se nove socialne povezave, poveča se občutek zadovoljstva, zmanjšajo se stereotipi o starejših kot pasivnih prebivalcih, poveča se empatija. Vse to vpliva na splošno dobro počutje starejših ter razvijanje novega smisla za aktivno in kakovostno staranje. V CAF-u se razvija »medgeneracijska stična točka«, ki prispeva k blagostanju v skupnosti. Analizirani projekt je praksa v nastajanju, ki ima možnosti za razvoj, če bo prostovoljno delo tudi profesionalno podprto.

Ključne besede: medgeneracijsko učenje, »medgeneracijska stična točka«, socialna inovacija

---

Urška Gruden

Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani

urska.gruden@ff.uni-lj.si

Meta Furlan

Ljudska univerza Ajdovščina

meta.furlan@lu-ajdovscina.si

PROFESIONALNI RAZVOJ UČITELJEV V IZOBRAŽEVANJU STAREJŠIH: PRIMER MODRE FAKULTETE UNIVERZE V LJUBLJANI

Profesionalni razvoj učiteljev starejših odraslih na Modri fakulteti Univerze v Ljubljani je večplasten proces, ki vključuje nenehno izobraževanje, izpopolnjevanje in, morda v prihodnosti, tudi priložnosti za napredovanje. Poklic oziroma delo učitelja starejših odraslih (starejših od 55 let), še posebej profesionalni razvoj učiteljev starejših, je področje, ki se še razvija, zato ga bo treba vključiti v sistem vzgoje in izobraževanja oziroma visokega šolstva ter organizirati ustrezno izobraževanje in spremljanje kakovosti, oziroma ga uvrstiti pod ustrezno pristojno ministrstvo. Namen raziskave je bil ugotoviti, katere so značilnosti delovanja učiteljev v skupinah za starejše in kako za njihovo delo oblikovati sistem kazalnikov za spremljanje kakovosti. Vrsta raziskave je študija primera, pri kateri smo uporabili mešane metode za zbiranje in analiziranje podatkov. Tehnike za zbiranje podatkov so bile: anketni vprašalnik, intervjuji ter opazovanje z udeležbo. V raziskavo so bili vključeni učitelji Modre fakultete, študenti in organizatorji. Izbrani primer v raziskavi je Modra fakulteta Univerze v Ljubljani, ki razvija sistem kakovosti, v katerem je izobraževanje učiteljev starejših eden pomembnejših kazalnikov strategije razvoja sistema izobraževanja starejših na univerzi. Ugotavljamo, da učitelji potrebujejo dodatna znanja za izobraževalno delo s starejšimi, kar implicira razvoj novih izobraževalnih programov. Za razvoj področja izobraževanja učiteljev za starejše odrasle je treba: (1) vzpostaviti sistem stalnega strokovnega izpopolnjevanja izobraževanja učiteljev starejših – sistem profesionalnega razvoja, (2) omogočiti karierni razvoj učiteljev starejših odraslih (na primer učitelje v programih za starejše odrasle na univerzah vključiti v sistem napredovanja), (3) razvijati področja specialnih didaktik, še posebej na področju tujih jezikov, in (4) zagotoviti stalne vire financiranja tega področja.

Ključne besede: izobraževanje, kakovost, profesionalni razvoj, starejši

---

Petra Javrh

Andragoški Center Slovenije, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani in Univerza za tretje življenjsko obdobje

petra.javrh@acs.si

FINANČNA PISMENOST STAREJŠIH ZA VARNO STAROST

Predstavili bomo razvoj, nastanek in uporabnost novega javno veljavnega izobraževalnega programa, ki krepi finančno pismenost pri starejših. Ob tem bomo v prispevku orisali vprašanja izobraževanja izobraževalcev, ki naj izvajajo ta program. Program je namenjen starejšim nad 55 let, ki želijo pridobiti ali posodobiti znanja s področja finančne pismenosti, da bi lažje obvladovali finančno krajino, načrtovali svoje finance ter sebi in bližnjim zagotavljali varno starost. Stopnja tveganja revščine starejših od 65 let v Sloveniji je razmeroma visoka, zato so potrebe na tem področju aktualne in velike. Finančno pismenost starejših pomembno determinirajo kognitivne spremembe, ki so posledica staranja. S staranjem se izkustveni kapital posameznika sicer povečuje, a njegov analitični kapital upada, kažejo raziskave. Razvita finančna pismenost starejšim odraslim omogoča dobro upravljanje vrste praktičnih življenjskih izzivov: sprejemanje ustreznih finančnih odločitev, kar je ključno za načrtovanje pokojnine, obvladovanje zdravstvenih izdatkov, prenos premoženja na naslednje generacije in ohranjanje kakovosti življenja v poznejših letih. Naša analiza je pokazala, da učitelji v izobraževanju odraslih, sploh pa v izobraževanju starejših, doslej niso imeli posebnih usposabljanj, na katerih bi spoznali didaktične posebnosti izvajanja izobraževanj odraslih na področju finančne pismenosti. Zato so na to področje vstopile druge institucije, ki so v tej dejavnosti videle del svojega finančnega interesa. Finančno opismenjevanje starejših je treba nujno okrepiti z neodvisnimi strokovnjaki – ekspertnimi izobraževalci odraslih, ki na to področje prinašajo neodvisne izobraževalne interese.

Ključne besede: finančna pismenost, starejši, javno veljavni program

---

Urša Kapler

Center vseživljenjskega učenja Univerze v Ljubljani

ursa.kapler@uni-lj.si

IDEJA STAROSTI PRIJAZNE (ANGAŽIRANE) UNIVERZE V DOLGOŽIVI DRUŽBI: ETNOGRAFSKA ŠTUDIJA PRIMERA DVEH STAROSTI PRIJAZNIH UNIVERZ V EVROPI

V družbi 21. stoletja, trajnostno naravnani družbi 5.0, prihaja do konceptualnega premika, ki ga spremlja prehod iz starosti prijazne družbe v družbo, ki je pripravljena na dolgoživost (»longevity ready«). Univerza s svojo humanistično zapuščino ter težnjo k raziskovanju in razvoju sooblikuje družbeno pripravljenost na spremembe in izzive, ki jih je prinesla in jih bo prinašala dolgoživa družba. Koncept vseživljenjskega učenja in izobraževanja pa v institucionalnem okviru univerze oblikuje številne novosti in izzive. V slovenskem prostoru je ideja »age friendly« prisotna že dlje časa, Ljubljana je starosti prijazno mesto že od leta 2011. Z nastankom Modre fakultete (UL), Zrele univerze (UM) in Centra za zaslužne profesorje (UM) se tudi slovenske univerze odpirajo družbi in lokalni skupnosti ter aktivno sooblikujejo prihodnost starejših. Univerze v Evropi in ZDA že 14 let razmišljajo o različnih oblikah vključevanja starejših, raziskovanja starosti in staranja ter o ponudbi izobraževanja, ne glede na determinanto starosti. Z nastankom globalnega gibanja Age Friendly University Global Network pa se je ta pobuda razširila tudi v Azijo, Južno Ameriko in Avstralijo. Pobude starosti prijazne univerze se razlikujejo glede na družbeno okolje, v katerem obstajajo. Na podlagi tega razmisleka je bila izvedena raziskava – etnografska študija primera dveh starosti prijaznih univerz v Evropi – Modre fakultete Univerze v Ljubljani in Dublin City University Age-friendly University. Katera načela upoštevata, kdo so učitelji in študenti, zakaj sta se vzpostavili in kako vplivata na lokalno okolje, v katerem delujeta, so vprašanja, na katera bomo poskusili odgovoriti.

Ključne besede: univerza, starejši, starosti prijazna univerza, angažirana univerza, vseživljenjsko učenje in izobraževanje

---

Alenka Kavčič, Jana Volk, Una Sekulović, Žiga Kovač, Sandra Ivanović

Fakulteta za računalništvo in informatiko Univerze v Ljubljani

alenka.kavcic@fri.uni-lj.si

ju0719@student.uni-lj.si

us0879@student.uni-lj.si

zk5098@student.uni-lj.si

si1979@student.uni-lj.si

Patricija Cehner, Nives Ličen

Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani

patricija.cehner@gmail.com

nives.licen@ff.uni-lj.si

SVETOVANJE STAREJŠIM ZA PRIDOBIVANJE DIGITALNIH KOMPETENC

Digitalne tehnologije so postale nepogrešljiv del našega vsakdana, vendar številni starejši nimajo dovolj znanja za njihovo učinkovito uporabo. To lahko vodi v digitalno izključenost, kar pomeni omejen dostop do informacij, storitev in socialnih povezav. Namen prispevka je predstaviti razvoj programa individualnega svetovanja za starejše (55+ let) na Univerzi v Ljubljani, kjer so v vlogi svetovalcev nastopili študenti računalništva. Za raziskovanje je bila uporabljena metoda akcijskega raziskovanja v študijskih letih 2022/23 in 2023/24. Ugotovili smo, da pristop omogoča medgeneracijsko sodelovanje ter prenos znanja in izkušenj na inovativen način. Svetovanje je bilo prilagojeno individualnim potrebam udeležencev, ki so lahko postavljali konkretna vprašanja in reševali specifične težave pri uporabi sodobnih tehnologij. Programa svetovanja se je udeležilo več kot 100 svetovancev. Svetovanje smo postopoma razvijali ter sproti prilagajali metode in potek dela na podlagi povratnih informacij udeležencev in svetovalcev. Cilj je bil zagotoviti čim bolj učinkovito učenje in podporo za starejše, da bi izboljšali njihovo digitalno pismenost in samostojnost pri uporabi sodobnih tehnologij. Zaradi povečanega zanimanja udeležencev smo v drugem letu izvajanja povečali tudi število tedenskih terminov svetovanj. Po dveh študijskih letih izvajanja programa smo oblikovali smernice za svetovanje starejšim, ki vključujejo prilagoditev tempa in vsebine, vzpostavitev zaupnega okolja, uporabo praktičnih primerov ter medgeneracijsko sodelovanje. Predstavljene smernice

bodo služile kot osnova za nadaljnji razvoj in širitev svetovalnih dejavnosti z namenom izboljšanja digitalne pismenosti starejših posameznikov.

Ključne besede: svetovanje, obrnjeno mentorstvo, digitalne kompetence, izobraževanje starejših, Univerza v Ljubljani

---

Anamarija Kejžar

Fakulteta za socialno delo UL in Multidisciplinarni raziskovalno-razvojni center Univerze v Ljubljani

anamarija.kejzar@fsd.uni-lj.si

AKTIVNOSTI UNIVERZE NA PODROČJU DEMENCE

Univerze igrajo ključno vlogo pri raziskavah in prenosu znanja o demenci, pri čemer ima poseben pomen multidisciplinarno sodelovanje. Demenca ni samo javna zdravstvena prioriteta, temveč tudi zanimivo raziskovalno področje, glede na številna odprta vprašanja pri odkrivanju vzrokov in zdravljenju demence. Univerze v Sloveniji in tujini izvajajo številne aktivnosti na področju demence, ki vključujejo raziskave, projekte, izobraževanje in podporne programe za osebe z demenco in njihove družine. Zastavljeno raziskovalno vprašanje je bilo: Ali ima UL vzpostavljen prenos znanja na področju demence? Za namen prispevka so bile uporabljene naslednje metode: pregled literature, analiza virov in primerjalna analiza. Posebej pomembno je multidisciplinarno povezovanje, saj se demenca dotika ne le medicinskih vprašanj, temveč tudi socialnih, psiholoških in ekonomskih izzivov. Takšen pristop omogoča celovitejšo obravnavo bolnikov in njihovih družin ter izobraževanje zaposlenih, ki se srečujejo z bolniki z demenco. Univerza v Ljubljani (UL) že vrsto let aktivno prispeva k raziskavam in izobraževanju na področju demence. V okviru UL nastajajo številni multidisciplinarni projekti, pri katerih sodelujejo številne fakultete, kot so MF, ZF, FSD, EF, FA in PeF, in sicer na ravni raziskovalnih temeljnih projektov, študentskih projektov in sodelovanja z okoljem. Ravno ti projekti lahko pomenijo začetek inovativnih pristopov na področju raziskovanja demence in inovativne oskrbe oseb z demenco. Prenos znanja je ključnega pomena za izboljšanje kakovosti življenja oseb z demenco in zmanjšanje bremena za družbo. Sodelovanje med akademskim okoljem, raziskovanjem demence in izvajalci (na področju zdravstva in oskrbe) po drugi strani omogoča boljše razumevanje demence ter krepitev podpornih sistemov za celotno družbo. Vendar ugotavljamo, da imamo ravno pri prenosu znanja na UL še veliko priložnosti za izboljšave, na kar opozarja tudi Strategija obvladovanja demence do leta 2030.

Ključne besede: demenca, univerza, multidisciplinarno sodelovanje, prenos znanja

---

Anne-Cécile Lamy-Joswiak, Meta Lah
Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani

AnneCecile.LamyJoswiak@ff.uni-lj.si
meta.lah@ff.uni-lj.si

UČNE STRATEGIJE STAREJŠIH PRI TEČAJIH FRANCOŠČINE KOT TUJEGA JEZIKA

Pri populaciji starejših odraslih zaznamo različne razloge za učenje tujega jezika. Glavni je brez dvoma osvežitev znanja, ki so ga pridobili v času šolanja ali na različnih tečajih. Pri nekaterih, manj številnih, pa gre tudi za pridobivanje novih znanj, saj se v tečaje vpisujejo kot popolni začetniki. V času šolanja so se ti tečajniki francoščine ali drugih tujih jezikov učili po starejših metodah za poučevanje/učenje jezika, pri katerih je bil velik poudarek na učenju na pamet ter pomnjenju slovničnih struktur in besedišča. Več pozornosti so namenjali tudi branju. Pristopi so se od takrat zelo spremenili, saj danes veliko bolj poudarjamo komunikacijo in čim hitrejšo uporabo naučenega v življenjskih situacijah. Pri pouku se uporablja tudi več avtentičnih gradiv različnih vrst. Pri tečajih francoščine kot tujega jezika na Modri fakulteti smo ugotovili, da lahko sodobne učne metode, ki temeljijo na akcijskem pristopu, pomenijo izziv za to vrsto slušateljev. Zato nas zanima, kako tečajniki dojemajo jezikovni pouk in kakšne učne strategije uporabljajo v tem starostnem obdobju. Zanimalo nas bo tudi, kakšne vrste gradiv se jim zdijo najuporabnejše in kaj jih pri pouku pritegne. Ugotovitve nam bodo ponudile vpogled v to, na kakšen način se učijo, da bomo lahko njihovim potrebam in željam kasneje prilagodili učne metode. V prispevku bodo predstavljeni rezultati raziskave, izvedene med starejšimi učenci francoščine na dveh stopnjah tečaja Modre fakultete.

Ključne besede: učne strategije, učna gradiva, starejši odrasli, Modra fakulteta

RAZVOJ UČINKOVITIH DIDAKTIČNIH MODELOV E-UČENJA STAREJŠIH

S staranjem svetovnega prebivalstva postaja dostopnost e-izobraževanja za starejše odrasle izjemno pomembna. Tradicionalni didaktični modeli pogosto ne upoštevajo specifičnih potreb starejših, kot so slabši vid, zmanjšana fizična spretnost in upadanje kognitivnih funkcij. Cilj raziskave je bil preučiti dostopnost spletnih platform in razvoj didaktičnih modelov, ki bodo ustrezali tej populaciji. Izvedli smo analizo dostopnosti spletnih platform slovenskih univerz z orodjem, ki se uporablja za testiranje dostopnosti in kakovosti spletnih strani, vključno z elementi, kot so napake v kontrastu, strukturni elementi in doseganje standardov, ki omogočajo izboljšanje dostopnosti kompleksnih spletnih vsebin in aplikacij za uporabnike z različnimi oblikami invalidnosti. Ugotovili smo razlike med univerzami, ki ponujajo tečaje za starejše (UL, UM), in tistimi, ki tega ne ponujajo (UP, UNG, UNM). Prav tako smo preučili raziskave o potrebah starejših pri e-učenju, ki vključujejo prilagoditev vsebin, povečanje kontrastov in zagotavljanje tehnične podpore (Pappas idr., 2019 in Silva, 2024). E-izobraževanje starejših ponuja le ena od petih slovenskih univerz. Spletne platforme, ki zagotavljajo boljšo dostopnost, omogočajo lažji dostop do e-izobraževanja starejših, kot je UL. Ugotovili smo tudi, da je ključnega pomena uporaba visokih kontrastov in preproste navigacije. Poleg tega sta personalizirana tehnična podpora in mentorstvo bistvenega pomena za uspeh starejših v e-učenju (Morrison in McCutcheon, 2019). Rezultati kažejo, da morajo univerze izboljšati dostopnost svojih platform z upoštevanjem smernic WCAG in zagotavljanjem enostavne uporabe (W3C, 2024). Starejšim odraslim priporočamo prilagodljive učne poti, igrifikacijo, mentorstvo in vključenost socialnih elementov (Ahmad idr., 2022). Takšni pristopi bodo povečali vključenost in uspešnost starejših v e-izobraževanju.

Ključne besede: dostopnost e-izobraževanja, starejši odrasli, didaktični modeli

---

Cecilija Lebar, Urša Bratun

Zdravstvena fakulteta Univerze v Ljubljani

cecilija.lebar@zf.uni-lj.si

ursa.bratun@zf.uni-lj.si

PILOTNA IZVEDBA TRANZICIJSKEGA IZOBRAŽEVANJA OB PREHODU V UPOKOJITEV

Izhodišča: Upokojitev je kompleksen življenjski prehod, ki ga ljudje doživljajo in sprejemajo različno. Sodobna literatura poudarja, da ne gre za enkraten dogodek, temveč za tranzicijski proces, ki obsega daljše časovno obdobje in zahteva določeno pripravo. V slovenskih programih za priprave na upokojitev trenutno še ne sodelujejo delovni terapevti, ki so, glede na tuje vire in vsebino študijskih programov, kompetentni strokovnjaki za delo s ljudmi ob življenjskih prehodih, vezanih na delo. Namen: Da bi področju priprav na prehod iz dela v upokojitev dodali delovnoterapevtsko in okupacijsko perspektivo, smo se odločili za pripravo novega programa tranzicijskega izobraževanja, namenjenega osebam, ki se bližajo prehodu v upokojitev ali so ga že doživele. Metode dela: najprej smo pregledali domačo in tujo znanstveno literaturo na temo predupokojitvenih programov, ki so jih izvajali delovni terapevti. Sočasno smo izvedli še analizo potreb, vezanih na izvedbo tranzicijskega izobraževanja v slovenskem prostoru. Izvedba: glede na izsledke raziskave smo v program tranzicijskega izobraževanja vključili vsebine, povezane z zdravim življenjskim slogom, življenjskim ravnovesjem, iskanjem novih aktivnosti, podaljševanjem delovne aktivnosti in odnosom do staranja. Posebnost programa je, da predvideva udeleženčevo soustvarjanje programa, zasnovali pa so ga delovni terapevti, ki ga bodo tudi izvajali. Usmeritve: na osnovi izkušenj z izvedbo pilotnega izobraževanja bo oblikovan učni načrt za izobraževanje bodočih izvajalcev delavnic – delovnih terapevtov – za nadaljnjo implementacijo v prakso.

Ključne besede: delovna terapija, okupacija, razvoj programa, življenjski prehod.

Mojca Leskovec, Nina Tušek

Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani

mojca.leskovec@ff.uni-lj.si

nina.tusek@ff.uni-lj.si

POUČEVANJE TUJIH JEZIKOV PRI STAREJŠIH ODRASLIH: IZZIVI IN PRILOŽNOSTI

V izobraževanju odraslih je eno najbolj zastopanih prav področje tujih jezikov, toda obenem se ravno v zvezi z njim, zlasti pri ciljni skupini starejših odraslih, srečujemo s prepričanjem o zmanjšani zmožnosti učenja v tem življenjskem obdobju. Ob tem pozabljamo, da že pridobljeno znanje in izkušnje niso zanemarljiv dejavnik učenja tujih jezikov, temveč, nasprotno, bistveno pripomorejo k njegovi učinkovitosti. K izgradnji sporazumevalne zmožnosti posameznika namreč prispevajo njegovo celotno znanje in izkušnje z jezikom. Ker so slednje pri starejših odraslih praviloma številne in raznolike, jih je pomembno aktivno vključiti v pouk tujih jezikov s to ciljno skupino. Obenem je pri načrtovanju in izvedbi tečajev tujih jezikov nujno upoštevati učne značilnosti, izobraževalne potrebe in ovire ciljne skupine starejših odraslih, saj so poleg ustrezno izbranih metod in gradiva ogrodje za pripravo izobraževalnega programa za izbrano ciljno skupino. Na obstoječe znanje in predhodno pridobljene izkušnje se opirata večjezikovna didaktika in didaktika terciarnih jezikov, na katerih bi ob upoštevanju sodobnih didaktično-metodičnih načel akcijske usmerjenosti in usmerjenosti k opravičilo veljalo osnovati geragoško didaktiko tujih jezikov. V prispevku predstavljamo osnutek smernic za poučevanje tujih jezikov pri starejših odraslih, ki temeljijo na upoštevanju prednosti in izzivov učenja te ciljne skupine ter pluralističnih pristopih k jezikom. Kognitivni postopki učenja naj se pri sodobnem pouku tujega jezika s starejšimi odraslimi izmenjujejo z avtomatizacijo; učenje, usmerjeno k jezikovnim oblikam, pa naj za dosego cilja sporazumevalne zmožnosti dopolnjuje trening tekočnosti.

Ključne besede: tuji jeziki, izobraževanje starejših odraslih, poučevanje starejših odraslih, pluralistični pristopi

---

Martin Lipovšek

Modra fakulteta Univerze v Ljubljani

martin.lipousek@gmail.com

VLOGA UNIVERZE V TURBULENTNIH ČASIH TRANSHUMANE DOLGOŽIVOSTI

Nastop transhumane dolgoživosti je čas, ko medicinske tehnologije, ki preprečujejo staranje in pomlajujejo telo, postanejo splošno dostopne. Nazoren primer bo uporaba tovrstnih tehnologij za to, da se osemdesetleten človek medicinsko pomladi in dobi telo, ki je biološko na ravni tridesetletnika. Rezultat uspeha transhumane dolgoživosti bo ta, da bo biološko staranje postalo nekaj, kar bomo lahko zdravili in preprečevali ter s tem omogočili potencialno zelo dolga zdrava življenja. Transhumana dolgoživost ne bo povzročila le zdravstvenih, ekonomskih in socialnih sprememb, temveč tudi eksistencialne premike v številnih posameznikih. S pomočjo teorije Martina Heideggerja, predvsem njegovega dela *Bit in Čas*, lahko argumentiram, da bo obravnavana sprememba ljudi potisnila v ponovno preizpraševanje temeljnih vrednot, življenjskih projektov ter celote načina svoje biti-v-svetu. Zaradi nove perspektive življenja, ki jo bo prinesla transhumana dolgoživost, bodo številni iz vsakdanje potopljenosti vrženi v družbeno konformističen način bivanja, »sejstva«. V prispevku želim nadalje razviti svojo misel pravkar opisanega »okna avtentičnosti« ter vloge univerze. Trdil bom, da bo v tem novem turbulentnem času, ko bo več ljudi vrženih v ponovno preizpraševanje osnov svojih življenj, univerza igrala ključno vlogo pri vodenju eksistencialnega razmisleka in refleksije v družbi. Izpostavil bom misel, da naj univerza vzame resno zelo hiter razvoj znanosti in tehnologije transhumane dolgoživosti ter se pripravi na pričakovane spremembe na področjih izobraževanja, družbene refleksije in javnega diskurza. Za konec bom poudaril, da je nastop transhumane dolgoživosti nekaj etično zelo zaželenega, zato naj univerza poleg priprave na posledice njenega prihoda že sedaj podpre njen čim hitrejši razvoj.

Ključne besede: transhumana dolgoživost, vloga univerze, turbulentni časi, Martin Heidegger, okno avtentičnosti

---

Haris Ljubijankić

Osnovna šola Jurija Vege

haris.ljubijankic@guest.arnes.si

PRIMERJAVA IZOBRAŽEVANJA STAREJŠIH ODRASLIH NA UNIVERZAH MED SLOVENIJO TER AVSTRIJO, NEMČIJO IN ŠVICO

V prispevku predstavljamo primerjavo med izobraževanjem starejših odraslih na univerzah v Sloveniji in izobraževanjem starejših odraslih v nemško govorečih državah, in sicer v Nemčiji, Avstriji in Švici. Izobraževanje odraslih v Sloveniji zajema širok nabor formalnih in neformalnih izobraževanj za odrasle (zaposlene) osebe za pridobitev veljavne izobrazbe, medtem ko izobraževanje starejših zajema neformalno izobraževanje ljudi v poznejših letih življenja. Slednjo obliko najdemo pri Univerzi za tretje življenjsko obdobje (UTŽO), ki starejšim omogoča vključevanje v različne dejavnosti in študijske krožke. Prav posebno mesto za izobraževanje starejših pa pridobiva starosti prijazna univerza, ki vključuje starejše študente in povezuje koncept neformalnega izobraževanja z idejami aktivnega staranja. Namen je spodbujanje sodelovanja starejših pri vseh temeljnih dejavnostih univerze, vključno z izobraževalnimi in raziskovalnimi dejavnostmi, pri čemer to pri nas izvajata Modra fakulteta UL in Zrela univerza FF UM. Omenjeni univerzi izvajata neformalno izobraževanje, medtem ko univerze v Nemčiji, Avstriji in Švici izvajajo tri oblike izobraževanja za starejše, in sicer programe za splošno neformalno izobraževanje, programe za pridobitev formalne izobrazbe ter splet univerzitetnih študijskih predmetov, ki se jih na lastno pobudo udeležujejo tudi starejši odrasli. Čeprav slednjih dveh oblik v Sloveniji ne izvajamo, bi lahko podoben koncept uvedli tudi pri nas, s čimer bi aktivno prispevali k integraciji starejših študentov v univerzitetno okolje, medgeneracijskemu sodelovanju in učenju, aktivnemu staranju, vseživljenjskemu učenju in povečanju digitalne kompetentnosti starejših odraslih.

Ključne besede: izobraževanje odraslih, izobraževanje starejših, starosti prijazna univerza, starost

---

Lučka Lorber

Center za zaslužne profesorje in upokojene visokošolske učitelje Univerze v Mariboru

lucka.lorber@guest.um.si

STAROSTI PRIJAZNA UNIVERZA V SLOVENIJI

Starosti prijazne univerze so dolgoročna vizija v trajnostni razvoj usmerjenih sodobnih družb. Omogočile naj bi enakopravno vključevanje starejših v učne in raziskovalne dejavnosti univerz, in sicer na formalni, neformalni in priložnostni ravni. V času slovenskega predsedovanja Svetu EU je Slovenija jasno opredelila vprašanje vključevanja in odpiranja evropskega visokošolskega prostora pri reševanju gospodarske in socialne krize, zlasti pri odpravljanju posledic demografskih sprememb in pandemije ter zagotavljanju trajnostnega razvoja. Vključenost vseh generacij, tudi starejšega prebivalstva 55+, v vse oblike visokošolskega izobraževanja v okviru odprtega, formalnega vseživljenjskega učenja je ključno za doseganje ciljev pametnega staranja. Evropska zveza univerz (European University Association, EUA) v dokumentu o viziji »Univerze brez zidov«, ki ga je objavila leta 2021, govori, da je naša evolucija v družbe znanja univerze postavila v središče človeške ustvarjalnosti in učenja, ki je temeljnega pomena za preživetje in družbeni uspeh. Univerze s tem prevzemajo odgovornost za družbeni in trajnostni razvoj, ki naj bi vsem zagotovil kakovost življenja. Namen uvajanja sistema vseživljenjskega visokošolskega učenja, ki bo odprt ter prilagojen posameznikovim potrebam in interesom, je zagotavljanje pridobivanja kompetenc znanja z namenom prilagajanja potrebam trga dela in kakovosti življenja v starajoči se družbi.

Ključne besede: univerza, aktivno staranje, dolgoživa družba

Jana Mali, Anže Štrancar

Fakulteta za socialno delo Univerze v Ljubljani

jana.mali@fsd.uni-lj.si

anze.strancar@fsd.uni-lj.si

VLOGA MEDGENERACIJSKEGA UČENJA PRI OBLIKOVANJU STAROSTI PRIJAZNE UNIVERZE

Na Fakulteti za socialno delo smo v okviru Modre fakultete v š. l. 2023/24 izvajali krožek Življenjske zgodbe v objemu spominov. Udeleženci programa so raziskovali življenjski svet ljudi ter spoznavali različne metode in tehnike zapisovanja in analiziranja intervjujev, na podlagi katerih so se učili oblikovanja življenjskih zgodb ljudi. Pridobivali so večšine sporazumevanja, tako besednega kot nebesednega, ter spoznavali uporabnost življenjskih zgodb v vsakdanjem življenju in v družbenih spremembah sodobnega časa. Učenje je potekalo medgeneracijsko, saj so bile udeleženske tako upokojenke kot študentke magistrskega študija Socialno delo. Prav medgeneracijsko učenje je srečanjem dodalo poseben čar, nove izkušnje in izmenjavo stališč udeleženk do obravnavanih tem, obenem pa so se med udeleženkami razvila nova prijateljstva, kar je vsakemu srečanju dalo dodatno vrednost. Nova oblika izobraževanja je bila uspešno izvedena v smislu pridobivanja novega znanja in skrbi za lastno duševno zdravje, saj je dinamika srečanj prispevala k povezovanju udeležencev skupine in krepitvi socialne mreže. Socialne mreže so lahko predvsem v starosti precej okrnjene zaradi krčenja socialnih stikov, manjših možnosti srečevanja ljudi zaradi bolezni in slabšega psihofizičnega zdravja. Rezultate izobraževanja pokažemo na podlagi analize anketnega vprašalnika, ki ga je izpolnilo šest starejših udeleženk izobraževanja, in pisnih nalog devetih študentk socialnega dela, ki so bile vključene v program izobraževanja. Prvo leto izobraževanja kaže dobre rezultate predvsem na področju promocije medgeneracijskega učenja in izobraževanja za medsebojno izmenjavo strokovnega znanja med študenti različnih starosti, omogoča osebni in profesionalni razvoj v drugi polovici življenja, povečuje poznavanje staranja, starosti in dejavne starosti ter prispeva k preprečevanju starizmov.

Ključne besede: izobraževanje, medgeneracijsko sodelovanje, pripovedovanje, poslušanje, krepitev socialnega omrežja

---

Vlasta Novak Zabukovec

Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani

Fakulteta za matematiko, naravoslovje in informacijske tehnologije Univerze na Primorskem
ulasta.zabukovec@ff.uni-lj.si

PRILOŽNOSTI IN IZZIVI UČENJA V OBDOBJU POZNE ODRASLOSTI

Razvojni psihologi pozno odraslost opredelijo kot obdobje po 65. letu starosti. Ker razvoj posameznika praviloma poteka kontinuirano, pa se spremembe na telesnem, kognitivnem in socialno-čustvenem področju pokažejo že prej. Najpogostejše spremembe so v koordinaciji telesa, reakcijskih časih, spominu, pozornosti, socialni mreži in čustvovanju. Vendar pa se je treba zavedati, da lahko učenje v različnih socialnih kontekstih ublaži upad delovanja posameznika. Nevroplastičnost kot mehanizem živčnega sistema, ki v odraslosti omogoča nova spoznanja in dograjevanje izkušenj, lahko prispeva k temu, da je posameznik tudi v obdobju pozne starosti še vedno aktiven na različnih področjih in tako ohranja svoj živčni sistem oziroma možgane aktivne oziroma odzivne. Največji vpliv na nevroplastičnost imata okolje, tako fizično kot socialno, in posameznikov odziv nanj. Raziskovalci ugotavljajo, da imajo fizično aktivni posamezniki boljše kognitivne sposobnosti. Še več, fizična aktivnost v predhodnih razvojnih obdobjih je omogočila razvoj kognitivne rezerve, ki prispeva k manjši dovzetnosti za negativne učinke bolezenskih procesov v možganih. Tudi nevrološki dokazi o preventivni vlogi raznolikega učenja v obdobju pozne odraslosti odpirajo priložnosti in izzive za ustvarjanje pogojev učenja tudi v tem razvojnem obdobju. Zato bo predstavitev namenjena prikazu učinkov tovrstnega učenja na različna področja posameznikovega delovanja: kognitivno, socialno, čustveno in telesno.

Ključne besede: pozna odraslost, nevroplastičnost, učenje

Polona Petek, Maja Krajnc, Rok Kajzer Nagode

Akademija za gledališče, radio, film in televizijo Univerze v Ljubljani

polona.petek@agrft.uni-lj.si

maja.krajnc@agrft.uni-lj.si

rok.kajzernagode@agrft.uni-lj.si

ANTIPEDAGOŠKE RAZSEŽNOSTI FILMSKEGA OPISMENJEVANJA STAREJŠIH SKOZI MEDGENERACIJSKO POVEZOVANJE

Poučevanje starejših na področju filma in drugih avdiovizualnih medijev je podvig, ki terja inovativnost: kako uspešno in spoštljivo nagovoriti generacijo, ki – čeprav je tu v vlogi učencev – po življenjskih izkušnjah in z njimi pridobljeni modrosti zagotovo prekaša učitelje, hkrati pa jo nagel tehnološki razvoj, ki poganja avdiovizualni sektor, nemalokrat navdaja z negotovostjo ali celo tesnobo? Na AGRFT odgovor na to vprašanje iščemo v medgeneracijskem povezovanju. Razvijamo pedagoški model, po katerem se v predavalnici in na filmskih delavnicah srečujemo visokošolski učitelji AGRFT, udeleženci Modre fakultete in študenti naše akademije, pri čemer se udeleženci v vlogah učiteljev in učencev nenehno izmenjujemo. V prispevku bomo spregovorili o izkušnjah prvih let ter orisali konceptualno osnovo, ki jo gradimo z raziskovanjem antipedagoških pristopov in sorodnih kritik konvencionalnih oziroma klasičnih pedagoških metod, za izhodišče pa smo vzeli delo Jacquesa Rancièra Nevedni učitelj: Pet lekcij o intelektualni emancipaciji (izv. 1987, prev. 2005).

Ključne besede: filmska pedagogika, filmska geragogika, antipedagoški pristopi, Rancière

---

Julija Pirnat, Lea Kovač

Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje

julija.pirnat@ess.gov.si

lea.kovac@ess.gov.si

VSEŽIVLJENJSKA KARIERNA ORIENTACIJA ZA CILJNO SKUPINO STAREJŠIH BREZPOSELNIH OSEB

V prispevku bomo obravnavali specifične in izzive kariernega svetovanja osebam, starejšim od 55 let, s poudarkom na kariernem svetovanju brezposelnim osebam. Prispevek smo podprli s ključnimi pogledi kariernih teorij (teorija življenjskega obdobja in prostora, Super, in teorija gradnje kariere, Savickas). Raziskovali smo značilnosti prostovoljne in prisilne menjave kariere ter preverjali nudenje pomoči starejšim brezposelnim osebam pri izbiri in vključevanju v izobraževanje ter povečanju zaposljivosti. Predpostavili smo, da z aktivnostmi za preprečevanje nastanka dolgotrajne brezposelnosti povečujemo možnosti, da se starejši od 55 let čim hitreje vrnejo na trg dela, in tako preprečujemo dolgotrajno brezposelnost, kar smo potrdili tudi v praksi pri delu z brezposelnimi na Zavodu RS za zaposlovanje. Z delom v praksi potrjujemo pomen kakovostnega kariernega svetovanja, individualno prilagojenega potrebam starejših od 55 let, še posebej tistih, ki jih pri ponovni vključitvi na trg dela ovirajo zdravstvene težave.

Ključne besede: karierna orientacija, karierno svetovanje, sprememba kariere, dolgotrajna brezposelnost

---

Irma Potočnik Slavič

Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani

irma.potocnik@ff.uni-lj.si

Anton Gosar

Fakulteta za turistične študije – Turistica Univerze na Primorskem

anton.gosar@guest.arnes.si

»RAZMIŠLJAM, RAZISKUJEM IN POTUJEM – PO SVOJE!«

Slovenkam in Slovencem babyboom generacije (upokojeni v tem stoletju) turistične agencije nudijo vnaprej pripravljene programe turističnih izletov in storitev, pogosto ne ozirajoč se na posebnosti potencialnih uporabnikov, ki jih nagovarjajo. V letu 2022/2023 smo s slušatelji t. i. raziskovalnega krožka Modre fakultete na Oddelku za geografijo FF UL izvedli raziskovalno-aplikativni proces, ki je sledil konceptu dizajnerskega pristopa (d.school). Cilj je bil oblikovati poučni enodnevni pohodniški in gastronomski program v obliki turističnega vodnika, ki bo zasnovan v skladu s potrebami, pričakovanji in omejitvami generacije 65+. V prispevku želimo predstaviti, kako so udeleženci s svojimi znanji, ki so jih prenesli iz izkušenj v (poprejšnjem) aktivnem življenju, preoblikovali prvotni, za inovativne ideje dokaj odprt koncept. Analizirali bomo posamezne razvojne faze nastajanja (uvodna pričakovanja, opredelitev ciljev, zbiranje idej, vnašanje sprememb, testiranje) programa turističnega vodnika. Učitelji, raziskovalci, knjižničarji, študenti in sodelavci na lokalni ravni smo z udeleženci krožka oblikovali inovativno turistično storitev/program (e-turistični vodnik za Pohorje) in jo skupaj s soustvarjalci, generacijami 65+, testirali v živo. Z ovrednotenjem dela, rezultatov in osebnega doživljanja živahnih priprav vseh, ki so bili vključeni v kreativni proces, želimo predstaviti prednosti in ovire tovrstnega inovativnega pristopa k izobraževanju o in z generacijami 65+.

Ključne besede: dizajnerski pristop, generacije 65+, e-turistični vodnik za starejše, izobraževanje starejših, Pohorje

IZOBRAŽEVANJE STAREJŠIH O ZDRAVJU GIBALNEGA APARATA

S staranjem se pogosto pojavljajo težave, ki negativno vplivajo na gibalne funkcije, kar vodi do zmanjšane gibljivosti, oslabeledosti mišic, izgube ravnotežja in povečane nevarnosti padcev. Zdravje gibalnega aparata je ključno za ohranjanje fizičnega blagostanja starejših, učinkovit terapevtsko usmerjen izobraževalni in vadbeni program pa lahko znatno izboljša gibalne sposobnosti starejših in prispeva k njihovemu boljšemu počutju. Dolge čakalne vrste v številnih zdravstvenih sistemih so pogost izziv, ki lahko privede do zamud pri nujnem zdravljenju in povečanja zaskrbljenosti bolnikov. V takšnih okoliščinah je ključno, da se bolniki seznanijo z možnostmi samopomoči. Ena izmed učinkovitih strategij tako v okviru preventive kot terapije in rehabilitacije je strokovno izobraževanje starejših o zdravju gibalnega aparata. V seriji brezplačnih predavanj o težavah gibalnega aparata, ki so se jih udeleževali zlasti starejši odrasli, smo identificirali ključna področja zdravstvenih težav, s katerimi se sooča ciljna skupina starejših, ter oblikovali trimesečni izobraževalni program o aktivni starosti na temi lajšanja bolečin s pravilno telesno držo in obvladovanja simptomov starostnih težav gibalnega aparata, ki ga predstavljamo v prispevku. Cilj izobraževalnega programa je starejšim nuditi temeljito teoretično in praktično usposabljanje za samopomoč, ki jo lahko izvajajo v udobju lastnega doma. Program je usmerjen v razumevanje problema, zavedanje posledic in prikaz rešitev. Udeleženci pridobijo vse potrebno znanje in veščine za samostojno izvajanje terapevtskih vaj, prilagojenih njihovemu telesnemu stanju. Poleg teoretične podlage imajo priložnost aktivno sodelovati v vadbenih programih, ki omogočajo ponotranjenje praktične izvedbe vaj.

Ključne besede: fizioterapija, izobraževanje, starejši, vadba, preventiva

UČENJE, NESMRTNA DUŠA HUMANIZMA

Prispevek bo posvečen teoretičnim in praktičnim spoznanjem o pomenu učenja in znanja kot osrednjega fenomena humanizma. Za izhodišče postavlja vprašanje smisla učenja, ki se v času umetne inteligence zastavlja kot temeljno vprašanje sodobne družbe. Avtorica se osredotoča na vidike muzejskega opredmetenega učenja z dediščinskimi predmeti ter ob pomoči antičnih mitov in pravljič. Razpravljala bo o konvivalnih in hermenevtskih védenjih, ki so redko predmet sodobnih znanstvenih raziskav. Konvivalna vedenja so v sodobni družbi zanemarjena na račun empirično tehnicističnih znanj, čeravno so temeljna preživetvena vedenja. Pridobljena so z izkušnjami in opazovanjem ter izročena skozi pripovedne verige celotnega človekovanja: so esenca človekove biti, občutij in gibalo intuitivnega, ki nas žene v odkrivanje novih znanj in učenje. Prva hipoteza se glasi, da so konvivalna znanja »opredmetena« v snovni dediščini ter »ubesedena« v mitih in drugem pripovednem izročilu. Uporabljene bodo analitična (arheologija, psihoanaliza, mitologija) in komparativna metoda (hermenevtika) ter metoda intervjuja in opazovanja, ki temelji na dolgoletnem sodelovanju s starejšo muzejsko javnostjo. Učenje je ena najznačilnejših inherentnih človekovih potreb. V preteklosti ga je spodbujalo naravno okolje, ki je zahtevalo sodelovanje in združevanje medgeneracijskih človeških vedenj. Omogočalo je preživetje skupnosti in vzpodbujalo intelektualni razvoj posameznika. Proces učenja je presežne narave, je stvar skupnosti ter presega meje individualnega prostora in časa. Učenje je odraz človekovih psihofizičnih in duhovnih potreb, je bistvo procesov človekovanja, ki družbo usmerja v humanizem. Učenje odpira posameznikovo obzorje v sfere preteklega in prihodnjega, kar posamezniku in skupnosti omogoča preseganje egoizma (kronične bolezni sodobja) in osmišljanje individualnega.

Ključne besede: dediščina, učenje, znanje, muzeji, humanistične vrednote

---

Branko Vuksan

Alumni Foundation University of Belgrade

alumni@rect.bg.ac.rs

Jovana Milovanović

University of Belgrade — Faculty of Philology

jovana.milovanovic@fil.bg.ac.rs

PROJEKTNO UČENJE PREK ORGANIZACIJ ALUMNOV NA UNIVERZI V BEOGRADU: IZKUŠNJE IN PERSPEKTIVE

Alumni organizacije imajo različne oblike in namene, odvisno od univerzitetnih tradicij in visokošolskega izobraževalnega okolja v posameznih državah. Na Balkanu so alumni organizacije dokaj nov pojav, ki še ni popolnoma razvit. Kljub temu, da so univerze tradicionalno usmerjene k mlajši populaciji, običajno k posameznikom v dvajsetih letih, bi lahko bile pomembno okolje tudi za izobraževanje odraslih, še posebej prek alumni organizacij in mrež. Namen tega prispevka je preučiti možnosti zagotavljanja novih znanj in veščin tako mlajšim študentom kot odraslim alumnom skozi projektne zasnovane skupne aktivnosti. Da bi to dosegli, bomo predstavili nekatere obstoječe izkušnje alumni organizacij fakultet Univerze v Beogradu in razpravljali o možnostih za implementacijo omenjenega pristopa na univerzitetni ravni prek Alumni fundacije Univerze v Beogradu.

Ključne besede: alumni, projektno izobraževanje, Alumni fundacija Univerze v Beogradu

---

Gaja Zornada

Računalniški muzej

gaja@racunalniski-muzej.si

MUZEJI KOT PROSTORI NEFORMALNEGA MEDGENERACIJSKEGA SODELOVANJA

Mednarodni muzejski svet ICOM je letošnje leto posvetil temi »Muzeji za izobraževanje in raziskovanje«, ki poudarja ključno vlogo kulturnih ustanov pri zagotavljanju celostnega izobraževanja posameznika ter spodbujanju bolj zavestne, trajnostne in vključujoče dolgožive družbe. Muzejska okolja zase rada pravimo, da smo dinamična skupnostna izobraževalna središča, ki spodbujamo radovednost, ustvarjalnost, kritično mišljenje ter spontano sodelovanje vseh generacij. Ob muzejskih zbirkah odpiramo študijske krožke, spodbujamo državljansko znanost, prenašamo strokovna znanja in stremimo k sooblikovanju razumevanja sveta skupaj z našimi občinstvi. Iz raznolikih potreb naših občinstev oblikujemo programe neformalnega izobraževanja, ki segajo od enkratnih dogodkov (predavanj, delavnic ter demonstracij tehnik in tehnologij) do mentorsko vodenih prostovoljskih priložnosti in programov vključevanja v dalj časa trajajoče formate neformalnega izobraževanja. Kulturne ustanove namreč javnosti predstavljamo varen in ne zastrašujoč prostor za prve korake v pridobivanju (pogosto) novih znanj in odkrivanju novih interesnih sfer ter prostor za zadovoljevanje potrebe po družbi drugih ljudi brez obveznosti ali bremen, ki lahko sledijo iz tekmovalnega vzdušja poklicnih izpopolnjevanj. Svoje pristope in prakso neformalnega izobraževanja tako Računalniškega muzeja kot drugih vzorčnih muzejskih okolij bomo predstavili skozi študije oprijemljivih primerov izvedenih in načrtovanih programov. Podatki so bili zbrani s pomočjo evalvacij programov, povratnih informacij udeležencev in intervjujev z muzejskimi pedagogi. Rezultati kažejo, da programi, izvedeni v okoljih kulturnih institucij, spodbujajo prijetno vzdušje, ki podpira vseživljenjsko učenje, in aktivno udeležbo, pa tudi zadovoljijo raznolike izobraževalne in socialne potrebe. V prispevku bomo predstavili konkretne primere že izvedenih in načrtovanih pobud ter poudarili prilagodljivost in vključenost muzejev kot izobraževalnih prostorov. Ugotovitve potrjujejo pomembno vlogo muzejev pri spodbujanju neformalnega izobraževanja in angažiranju skupnosti.

Ključne besede: Muzeji, angažiranje občinstev, neformalno izobraževanje, medgeneracijsko sodelovanje, prostovoljstvo

POVZETKI V ANGLEŠČINI

ABSTRACTS

Petra Barbarić, Jasna Ćirić

Filozofska fakulteta Univerze u Zagrebu

pbarbari@ffzg.unizg.hr

jciric@ffzg.unizg.hr

THE BENEFITS OF FOREIGN LANGUAGE LEARNING AT AN OLDER AGE

Learning a foreign language at an older age is one of the ways to maintain cognitive functions, which can otherwise decline with age. It keeps brain cells active, improves concentration, memory and articulation, and has a preventive effect with regard to reducing the risk of dementia and Alzheimer's disease. When learning a foreign language we exercise the brain and develop cognitive flexibility by switching from one language to another. This makes the brain more resistant to the natural ageing processes. It is impossible to completely avoid the decline in memory that naturally occurs, but if we train the brain regularly it will function better as we grow older. Learning a language is also important for the socialization and inclusion of the older population, enriching their social lives and improving self-confidence. The motivational factor derived from social involvement has a positive effect on the learning process itself. The Center for Foreign Languages at the Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Zagreb organizes courses for adults. The groups are of mixed age, including older participants, who function well in this context. However, when enrolling they often ask about the ages of the other students because they do not want to be discriminated against. A teacher plays a significant role in homogenizing the group. Older students like participating in group work, writing homework, and attending classes regularly. Even though the older participants are a bit slower, or have a harder time hearing, a good teacher will know how to lead the group and motivate the participants, especially the older ones. Self-confidence is an essential element of successful learning. A student who manages to build confidence during the learning process is more successful and satisfied.

Keywords: older age, foreign language, learning, cognitive functions, inclusion

---

Simon Colnar, Vlado Dimovski

Ekonomska fakulteta Univerza v Ljubljani in Multidisciplinarni raziskovalno razvojni center Univerze v Ljubljani za socialne inovacije za aktivno in zdravo staranje

simon.colnar@ef.uni-lj.si

vlado.dimovski@ef.uni-lj.si

THE INTERGENERATIONAL TRANSFER OF KNOWLEDGE IN THE HIGHER EDUCATION ENVIRONMENT

Workplaces have changed significantly over the past 20 years, and a multigenerational workforce that may have different expectations and attitudes towards work is a growing trend in modern organizations (Kuyken and Costanza, 2024), including organizations in the higher education environment. In times of an ageing workforce, both academia and the business world are increasingly exploring the issue of knowledge transfer between younger and older employees in different organizational settings. Knowledge transfer involves two activities, namely knowledge sharing and receiving (Burmeister and Deller, 2016). Past research tackling the issue of intergenerational knowledge transfer has shown that modern organizations are already aware of the benefits of generational diversity and the challenges related to the possible loss of tacit knowledge when older employees retire. The research question examined in this study is how well the field of intergenerational knowledge transfer is covered in practice in the context of the higher education environment. The goal of the research is to gain insight into the studied field, based on an intergenerational sample of employees in the higher education environment at the beginning, in the middle and in the mature period of their careers. Methodologically, the research is based on semi-structured interviews to obtain detailed information about each individual's thoughts, with the aim of enriching the literature on the focal phenomena (Roulston, 2010). The results of the research shed light on the field of intergenerational knowledge transfer and show that it is a two-way process where both younger and older employees are part of the activities of sharing and receiving knowledge within the organization. The implications of the paper offer a rich insight into the field of intergenerational knowledge transfer in the higher education environment, through the experiences of employees and with their suggestion for future improvements to the related practices. The results can also be useful

for organizations in the private and public sectors, and for employees of different age groups.

Keywords: intergenerational knowledge transfer, tacit knowledge, higher education environment, ageing workforce, modern organizations

---

Teja Dušak

Andragoški center Slovenije

tejshaa@gmail.com

Monika Šparl, Violetta Bottazzo

Center aktivnosti Fužine, Dom starejših občanov Fužine

monika.sparl@dso-fuzine.si

violetta.bottazzo@gmail.com

INNOVATIVE INTERGENERATIONAL LEARNING PRACTICE IN THE LOCAL COMMUNITY: THE FACE PROJECT

Demographic changes and evolving perspectives on ageing and learning have prompted the search for new initiatives that promote active ageing and intergenerational connections. Social innovations in this field remain scarce, and therefore the purpose of this study was to analyse an innovative intergenerational learning practice in the local community through a project called FACE. This initiative is based on a “knowledge exchange” platform where older adults share their skills and knowledge in return for learning from others, without financial compensation. Participants connect through the website mismoface.si. The project is managed by the Fužine Senior Activity Center (CAF), which is also a partner in the project with the University of Ljubljana in developing an age-friendly university (Faculty of Active Wisdom). The research was based on a qualitative research paradigm and case study strategy. Data was collected through participant observation and semi-structured interviews with 12 interviewees. We found that intergenerational connection and learning benefit all involved. New social connections are formed, the sense of satisfaction increases, stereotypes about older adults as passive citizens decrease, and empathy grows. All of this contributes to the overall well-being of older adults, fostering a new sense of purpose for active and quality ageing. CAF is developing an “intergenerational contact zone”, which contributes to the well-being of the community. The analysed project is still evolving and shows potential for growth, especially if voluntary work receives professional support.

Keywords: intergenerational learning, “intergenerational contact zone”, social innovation

---

Urška Gruden

Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani

urska.gruden@ff.uni-lj.si

Meta Furlan

Ljudska univerza Ajdovščina

meta.furlan@lu-ajdovscina.si

PROFESSIONAL DEVELOPMENT OF TEACHERS IN THE FIELD OF EDUCATION OF OLDER PEOPLE: THE CASE OF THE FACULTY OF ACTIVE WISDOM OF THE UNIVERSITY OF LJUBLJANA

The professional development of teachers of older adults at the Faculty of Active Wisdom (Modra fakultete) of the University of Ljubljana is a multifaceted process that involves continuous education, professional development and, perhaps in the future, career advancement. The profession of teaching older adults (over 55) and especially the professional development of teachers of older adults, is a still developing field that needs to be integrated into the education and training system and the higher education system, and adequate training and quality monitoring needs to be organized or placed under the responsibility of the relevant ministry/ministries. The aim of the study was to identify the characteristics of the work of teachers in senior groups and how to develop a system of quality monitoring indicators for their work. The research was a case study using mixed methods of data collection and analysis. The data collection techniques were: questionnaire, interviews and participant observation. The teachers, students and organizers of the Faculty of Active Wisdom were involved in the study. This project is developing a quality assessment system in which the training of teachers of older people is one of the most important indicators of success. The results of the study show that teachers need additional skills for pedagogical work with older people, which requires the development of new educational programmes. In order to develop teacher education for older people, it is necessary to (1) establish a system of continuous professional development of teacher education for older adults – a system of continuing professional development; (2) facilitate the professional development

of teachers for older adults (e.g. include teachers in programmes for older adults at universities in the promotion system); (3) develop the field of special didactics, especially in the field of foreign languages; and (4) secure permanent sources of funding for this field.

Keywords: education, older people, professional development, quality

---

Petra Javrh

*Andragoški Center Slovenije, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani in Univerza za tretje
živiljenjsko obdobje*

petra.javrh@acs.si

FINANCIAL LITERACY FOR A SAFE OLD AGE

We will present the development and usefulness of a new publicly verified educational programme that strengthens financial literacy among the elderly, while in this paper we will outline the issues related to training adult educators when implementing this programme in practice. The programme is intended for seniors over 55 who want to acquire or update knowledge in the field of financial literacy in order to more easily manage the financial landscape, plan their finances and ensure a secure old age for themselves and their loved ones. The level of risk of poverty for people over the age of 65 in Slovenia is relatively high, so there is an urgent need to raise financial resilience in this group. The financial literacy of the elderly is significantly determined by the cognitive changes that result from ageing. Research shows that an individual's experiential capital increases with age, but their analytical capital declines. Developing better financial literacy enables older adults to manage a range of practical life challenges well, such as making appropriate financial decisions, which are key to planning for retirement, managing health expenses, transferring wealth to the next generation, and maintaining quality of life in one's later years. Our analysis shows that teachers in adult education, and especially in the education of the elderly, have not received any special training in which they would learn about the didactic peculiarities of the implementation of adult education in the field of financial literacy. This is why some other institutions entered this field, as they have a financial interest in this issue. The financial literacy of the elderly needs to be strengthened with independent experts who are also expert educators of adults.

Keywords: financial literacy, seniors, public programme

Urša Kapler

Univerza v Ljubljani

ursa.kapler@uni-lj.si

THE IDEA OF AN AGE-FRIENDLY (ENGAGED) UNIVERSITY IN A LONG-LIVED SOCIETY: AN ETHNOGRAPHIC CASE STUDY OF TWO AGE-FRIENDLY UNIVERSITIES IN EUROPE

In the society of the 21st century, the Sustainable Society 5.0, a conceptual shift is taking place that goes hand in hand with the transition from an age-friendly society to a longevity-ready society. The institution of the university, with its humanistic heritage and commitment to research and development, is helping to shape society's readiness for the changes and challenges that a society geared towards longevity faces. The concept of lifelong learning and education shapes many innovations and challenges within the institutional framework of the university. The idea of „age-friendliness“ has been present in Slovenia for a long time, and Ljubljana has been recognized as an age-friendly city since 2011. With the establishment of the Faculty of Active Wisdom (UL), the Mature University (UM) and the Centre for Emeritus Professors (UM), Slovenian universities are also opening up to society and the local community, and actively shaping the futures of older people. For 14 years, universities in Europe and the US have been considering different ways of involving older adults, exploring age and ageing, and offering education regardless of age. With the launch of the Age Friendly University (AFU) Global Network, the initiative has now expanded to Asia, South America and Australia. AFU initiatives differ according to the social environment in which they exist. Based on these considerations, an ethnographic case study was conducted at two age-friendly universities in Europe, namely the Faculty of Active Wisdom of the University of Ljubljana and the Age-Friendly University at Dublin City University. This study examines which principles are followed in these contexts, who are the teachers and students, why the projects were established, and how they affect the environments in which they operate.

Keywords: university, older adults, age-friendly university, engaged university, lifelong learning and education

---

Alenka Kavčič, Jana Volk, Una Sekulović, Žiga Kovač, Sandra Ivanović

Fakulteta za računalništvo in informatiko Univerze v Ljubljani

alenka.kavcic@fri.uni-lj.si

ju0719@student.uni-lj.si

us0879@student.uni-lj.si

zk5098@student.uni-lj.si

si1979@student.uni-lj.si

Patricija Cehner, Nives Ličen

Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani

patricija.cehner@gmail.com

nives.licen@ff.uni-lj.si

COUNSELLING FOR OLDER ADULTS TO ACQUIRE DIGITAL COMPETENCES

Digital technologies have become an indispensable part of our daily lives, yet many older adults do not have sufficient skills to use them effectively. This can lead to digital exclusion, limiting access to information, services and social contact. This article aims to present the development of an individual counselling programme for older adults (55+ years) at the University of Ljubljana, in which computer science students act as counsellors. The study was conducted in the academic years 2022/23 and 2023/24 using the action research method. We found that this approach facilitates intergenerational cooperation and the transfer of knowledge and experience in an innovative way. The counselling was tailored to the individual needs of the participants and allowed them to ask specific questions and solve particular problems related to the use of modern technologies. More than 100 counsees took part in the programme. We gradually developed the counselling programme and continuously adapted the methods and workflows based on feedback from both the participants and counsellors. The aim was to provide older adults with effective learning and support to improve their digital literacy and independence in the use of modern technologies. Due to increased participant interest, we also increased the number of weekly counselling sessions in the second year of implementation. After two academic years of running the programme, we have developed guidelines for counselling older adults. These include adjusting the pace and content, creating a trusting environment, using practical examples and fostering

intergenerational collaboration. The guidelines serve as a basis for the further development and expansion of counselling activities to improve the digital literacy of older individuals.

Keywords: counselling, reverse mentoring, digital competences, education for older adults, University of Ljubljana

---

Anamarija Kežar

Fakulteta za socialno delo UL in Multidisciplinarni raziskovalno-razvojni center Univerze v Ljubljani

anamarija.kejar@fsd.uni-lj.si

UNIVERSITY ACTIVITIES IN THE FIELD OF DEMENTIA

Universities play a key role in research and knowledge transfer on dementia, and multidisciplinary collaboration is of particular importance in this context. Dementia is not only a public health priority, but also of great research interest given the many unanswered questions with regard to the causes and treatment of dementia. Universities in Slovenia and abroad carry out numerous activities in this field, including research, projects, education and support programmes for people with dementia and their families. The focal research question was: Has the University of Ljubljana (UL) established knowledge transfer in the field of dementia? The following methods were used for the work: Literature review, source analysis and comparative analysis. Multidisciplinary integration is particularly important here, as dementia not only affects medical issues, but also presents social, psychological and economic challenges. Such an approach enables a more comprehensive treatment of patients and their families, as well as the training of staff dealing with dementia patients. In Slovenia, the UL has been actively contributing to research and education in the field of dementia for many years. Many multidisciplinary projects are carried out at the UL, involving many faculties – such as the Faculty of Medicine, Faculty of Health Sciences, Faculty of Social Work, School of Economics and Business, Faculty of Architecture and Faculty of Education – at the level of basic research projects, student projects and cooperation with the environment. These projects can also mean the beginning of more innovative approaches in the field of dementia research and innovative care for people with dementia. The transfer of knowledge is crucial for improving the quality of life of people with dementia and reducing the related burden on society. Collaboration among academics, dementia researchers and practitioners (in the health and care sector) can enable a better understanding of dementia and strengthening of the related support systems for society as a whole. However, we note that there are still many opportunities for better knowledge transfer within the UL, which is also highlighted in the Dementia Management Strategy 2030.

Keywords: dementia, university, multidisciplinary collaboration, knowledge transfer

---

Anne-Cécile Lamy-Joswiak, Meta Lah

Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani

AnneCecile.LamyJoswiak@ff.uni-lj.si

meta.lah@ff.uni-lj.si

LEARNING STRATEGIES OF SENIOR LEARNERS IN FRENCH AS A FOREIGN LANGUAGE COURSES

The senior population has various reasons for learning a foreign language, but the main reason is undoubtedly to refresh the knowledge senior learners acquired during their school years or in other courses. For some, albeit fewer, it is also about acquiring new skills as they enrol in courses as complete beginners. During their school years, these students learned French or other foreign languages using older methods of language teaching, with an emphasis on memorization and rote learning of grammatical structures and vocabulary. More attention was also paid to reading. The approaches have changed a lot since then, as today the focus is much more on communication and applying what has been learned as quickly as possible in real-life situations. In addition, more authentic materials of various kinds are used in lessons. In the French as a foreign language courses taught at the Faculty of Active Wisdom (Modra fakulteta), we have found that modern teaching methods based on an action-oriented approach can be challenging for senior learners. We are therefore interested in the perceptions of language courses and learning strategies used by students of this age group. We are also interested in what types of materials they find most useful and what appeals to them in the classroom. The results will give us insights into the way they learn so that we can later adapt our teaching methods to their needs and preferences. This paper presents the results of a survey conducted among senior learners of French at two different levels of the Faculty of Active Wisdom curriculum.

Keywords: learning strategies, learning materials, senior learners, Modra fakulteta, Faculty of Active Wisdom

---

Andreja Lavrič

DOBA Faculty

andreja.lavric@guest.arnes.si

DEVELOPING EFFECTIVE DIDACTIC MODELS FOR E-LEARNING FOR OLDER PEOPLE

As the world's population ages, the accessibility of e-learning for older adults is becoming of paramount importance. Traditional didactic models often do not take into account the specific needs of older people, such as impaired vision, reduced physical dexterity and cognitive decline. The aim of this research was thus to investigate the accessibility of online platforms and the development of didactic models to suit this population. We carried out an analysis of the accessibility of Slovenian universities' web platforms using a tool used to test the accessibility and quality of web pages, including elements such as contrast errors, structural elements and the achievement of standards that allow to improve the accessibility of complex web content and applications for users with different forms of disability. We identified differences between universities that offer courses for older people (University of Ljubljana, University of Maribor) and those that do not (University of Primorska, University of Nova Gorica, University of Novo Mesto). We also looked at research on the e-learning needs of older people, including adapting content, increasing contrast in the design of the webpages, and providing technical support (Pappas et al., 2019 and Silva, 2024). E-learning for older people is offered by only one in five Slovenian universities. Online platforms that provide better accessibility make it easier to access e-learning for the elderly, such as the University of Ljubljana. We also found that the use of high contrast designs and easy navigation is crucial. In addition, personalized technical support and mentoring are essential for older people's success in e-learning (Morrison and McCutcheon, 2019). The results suggest that Slovenian universities need to improve the accessibility of their platforms by adhering to WCAG guidelines and ensuring ease of use (W3C, 2024). Flexible learning pathways, gamification, mentoring and the inclusion of social elements are recommended for older adults (Ahmad et al., 2022), as they will increase the engagement and success of older adults in e-learning.

Keywords: accessibility of e-learning, older adults, didactic models

---

Cecilija Lebar, Urša Bratun

Zdravstvena fakulteta Univerze v Ljubljani

cecilija.lebar@zf.uni-lj.si, ursa.bratun@zf.uni-lj.si

PILOTING A PROGRAMME FOR TRANSITION TO RETIREMENT

Background: Retirement represents a complex life transition that people experience and accept differently. The contemporary literature emphasizes that it is not a one-off event, but rather a transitional process that spans a longer period and requires preparation. Occupational therapists are currently not involved in Slovenian retirement preparation programmes, even though, according to international literature and the content of study programmes, they are competent professionals for working with people during work-related life transitions. *Purpose:* To add an occupational therapy perspective to the field of preparation for the work to retirement transition, we decided to develop a new transitional programme aimed at individuals who are approaching retirement or have already experienced it. *Methods:* First, we conducted a review of the Slovenian and international literature on pre-retirement programmes implemented by occupational therapists. Concurrently, we also performed a needs analysis related to the implementation of transitional education in Slovenia. *Implementation:* Based on the research findings, content related to a healthy lifestyle, life balance, the search for new activities, prolonged work activity, and attitudes towards ageing were all included in the transitional education programme. The uniqueness of this programme is that it promotes participants' co-creation, and is designed and implemented by occupational therapists. *Guidelines:* Based on the experiences from the pilot implementation, a curriculum for the training of future workshop facilitators – occupational therapists – will be developed, which will be further implemented in practice.

Keywords: life transition, occupational therapy, occupation, programme development

---

Mojca Leskovec, Nina Tušek

Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani

mojca.leskovec@ff.uni-lj.si

nina.tusek@ff.uni-lj.si

TEACHING FOREIGN LANGUAGES TO OLDER ADULTS: CHALLENGES AND OPPORTUNITIES

One of the most represented areas in adult education is foreign languages. However, when it comes to older adults we often encounter the belief that learning ability diminishes in this stage of life. This overlooks the fact that previously acquired knowledge and experience are not negligible factors in language learning, but can contribute significantly to its effectiveness. An individual's entire knowledge and experiences with language contribute to building communicative competence. Since older adults typically have numerous and diverse experiences, it is crucial to actively integrate them into foreign language teaching. At the same time, when planning and conducting foreign language courses it is essential to consider the learning characteristics, educational needs, and barriers faced by older adults, as these, along with appropriately chosen methods and materials, form the framework for developing an educational programme tailored to this target group. Multilingual didactics and tertiary language didactics, which rely on existing knowledge and previously acquired experiences, should serve as a foundation for foreign language pedagogy, taking into account the didactic-methodological principles of modern action-oriented and task-oriented approaches. In this paper, we present a draft of guidelines for teaching foreign languages to older adults, based on the strengths and challenges with regard to learning among this group, and on pluralistic approaches to languages. Cognitive learning processes should alternate with automatization in modern foreign language teaching for older adults, while form-focused language learning should be complemented by fluency training to achieve communicative competence.

Keywords: foreign languages, older adult education, teaching older adults, pluralistic approaches

---

Martin Lipovšek

Modra fakulteta Univerze v Ljubljani

martin.lipousek@gmail.com

THE ROLE OF THE UNIVERSITY IN THE TURBULENT TIMES OF TRANSHUMAN LONGEVITY

The emergence of transhuman longevity refers to a time in the future when medical technologies that prevent ageing and rejuvenate the body become possible and widely accessible. A vivid example would be the use of such technologies to medically rejuvenate an 80-year-old person, giving them a body that is biologically equivalent to that of a 30-year-old. The result of the success of transhuman longevity will be that biological ageing will become something we can treat and prevent, thereby enabling potentially very long, healthy lives. Transhuman longevity will not only cause medical, economic, and social changes, but also existential shifts in many individuals. Using Martin Heidegger's theory, particularly his work *Being and Time*, I argue that this change will throw people into a re-examination of their fundamental values, life projects, and entire mode of being-in-the-world. Due to the new perspective on life that transhuman longevity will bring, many will be thrown out of their everyday immersion in a socially conformist mode of existence, the "They-Self". In my contribution, I wish to further develop my idea of this so-called "window of authenticity" and the role of the university. I will argue that in this new, turbulent time, when more people will be thrown into re-questioning the foundations of their lives, the university will play a crucial role in guiding existential reflection and contemplation in society. I will emphasize the idea that the university should take the rapid development of science and transhuman longevity technology seriously, and prepare for the anticipated changes in education, social reflection, and public discourse. In conclusion, I will highlight that the advent of transhuman longevity is something that is ethically highly desirable, and therefore the university, in addition to preparing for its consequences, should also support its fastest possible development, even now.

Keywords: transhuman longevity, the role of the university, turbulent times, Martin Heidegger, window of authenticity

---

Haris Ljubijankić

Osnovna šola Jurija Vege

haris.ljubijankic@guest.arnes.si

COMPARISON OF OLDER ADULT EDUCATION AT UNIVERSITIES IN SLOVENIA AND AUSTRIA, GERMANY AND SWITZERLAND

In this paper, we present a comparison between older adult education at universities in Slovenia and older adult education in German-speaking countries, namely Germany, Austria and Switzerland. Adult education in Slovenia covers a wide range of formal and non-formal courses for adults (working people) to obtain a valid education. In contrast, older adult education covers non-formal courses for people in the later years of life. The latter is the case with the Slovenian Third Age University (UTE), which offers older people the opportunity to take part in a variety of activities and study circles. A special part in educating older people is played by the age-friendly university movement, which involves older students and combines the concept of non-formal education with the idea of active ageing. The aim is to promote the participation of older people in all the core activities of the university, including the educational and research activities carried out by Faculty of Active Wisdom (Modra fakulteta) at the University of Ljubljana and the Centre for Lifelong Learning (ZUF) at the Faculty of Arts at the University of Maribor. The latter two provide non-formal education, while universities in Germany, Austria and Switzerland provide three forms of education for older people: general non-formal education programmes, formal education programmes, and various university courses in which older adults participate in order to pursue their interests. Although the latter two are not implemented in Slovenia, a similar concept could be introduced to actively contribute to the integration of older students in the university environment, thus enhancing intergenerational cooperation and learning, active ageing, lifelong learning and the digital competences of older adults.

Keywords: adult education, older adult education, age-friendly university, old age

---

Lučka Lorber

Center za zaslužne profesorje in upokojene visokošolske učiteljke Univerze v Mariboru

lucka.lorber@guest.um.si

AGE-FRIENDLY UNIVERSITIES IN SLOVENIA

Age-friendly universities are a long-term vision of modern societies oriented towards sustainable development. They should enable the equal participation of older people in the teaching and research activities of universities at formal, informal and occasional levels. During the Slovenian Presidency of the Council of the European Union, Slovenia has clearly identified the issue of integration and opening up of the European Higher Education Area as a means of overcoming various economic and social crises, in particular the consequences of demographic change and the pandemic, and of ensuring sustainable development. The involvement of all generations, including the older population aged 55+, in all forms of higher education in the context of open, formal lifelong learning is key to achieving the objectives of smart ageing. The European University Association (EUA), in its vision document “Universities Without Walls”, published in 2021, argues that our evolution towards knowledge societies has placed universities at the centre of human creativity and learning, which is fundamental for survival and societal success. As such, universities have a responsibility for social and sustainable development that should ensure a quality of life for all. The aim of establishing a lifelong higher education system that is open and responsive to individual needs and interests is to ensure the acquisition of knowledge competences in order to adapt to the needs of the labour market and the quality of life in an ageing society.

Keywords: university, active ageing, long-lived society

Jana Mali, Anže Štrancar

Fakulteta za socialno delo Univerze v Ljubljani

jana.mali@fsd.uni-lj.si

anze.strancar@fsd.uni-lj.si

THE ROLE OF INTERGENERATIONAL LEARNING IN SHAPING AN AGE-FRIENDLY UNIVERSITY

At the Faculty of Social Work at the University of Ljubljana, we ran an educational programme titled “Life Stories in the Embrace of Memories” as part of the Faculty of Active Wisdom (Modra fakulteta) in the 2023/24 academic year. Participants in the programme explored people’s lives, learned about different methods and techniques for recording and analysing interviews and, on this basis, learned how to create people’s life stories. They acquired communication skills, both verbal and non-verbal, and learned about the usefulness of life stories in everyday life and in today’s changing society. The learning was intergenerational, as the participants were both retired women and students of social work. The intergenerational learning gave rise to new experiences and the exchange of opinions on the topics discussed, while at the same time new friendships were formed between the participants. The new form of education was successfully implemented in terms of acquiring new knowledge and taking care of one’s mental health, as the dynamics of the meetings contributed to the bonding of the participants and the strengthening of their social networks, which can be significantly reduced in old age. We show the results of the training through an analysis of a questionnaire completed by six older female trainees and written work by nine social work students. The first year of training has shown good results, in terms of promoting intergenerational learning and training for the exchange of expertise, facilitating personal and professional development in the second half of life and increasing knowledge about old age, active ageing and contributing to the prevention of ageism.

Keywords: education, intergenerational cooperation, storytelling, listening, social networks empowerment

---

Vlasta Novak Zabukovec

Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani

Fakulteta za matematiko, naravoslovje in informacijske tehnologije Univerze na Primorskem

vlasta.zabukovec@ff.uni-lj.si

LEARNING OPPORTUNITIES AND CHALLENGES IN LATE ADULTHOOD

Developmental psychologists define late adulthood as the period after the age of 65. However, as an individual's development generally takes place continuously rather than suddenly, changes in a person's physical, cognitive and social-emotional status become apparent earlier. The most common changes are in physical coordination, reaction times, memory, attention, social network and emotion. However, it is necessary to be aware that learning in different social contexts can mitigate the decline in individual functioning. Neuroplasticity as a mechanism of the nervous system, which in adulthood enables new knowledge and building on experiences, can contribute to the fact that the individual is still active in various areas even at an advanced age, and thus preserves their nervous system, active brain and responsiveness. The biggest influence on neuroplasticity is the environment, both physical and social, and of course also the individual's response to it. Researchers find that physically active individuals have better cognitive abilities. Even more, physical activity in previous developmental periods enables the development of a cognitive reserve, which contributes to a lower susceptibility to the negative effects of disease processes in the brain. Neurological evidence on the preventive role of diverse learning in late adulthood also opens up opportunities and challenges for creating learning conditions in this developmental period. Therefore, the article is aimed at showing the effects of this type of learning on various areas of individual functioning: cognitive, social, emotional and physical.

Keywords: late adulthood, neuroplasticity, learning

Polona Petek, Maja Krajnc, Rok Kajzer Nagode

Akademija za gledališče, radio, film in televizijo Univerze v Ljubljani

polona.petek@agrft.uni-lj.si

maja.krajnc@agrft.uni-lj.si

rok.kajzernagode@agrft.uni-lj.si

ANTI-PEDAGOGICAL DIMENSIONS OF FILM EDUCATION FOR THE ELDERLY THROUGH INTERGENERATIONAL INTEGRATION

Teaching the elderly in the field of film and other audiovisual media is an undertaking that requires innovation, and the key question is as follows: How do we successfully and respectfully address a generation that, although in the role of students here, certainly surpasses the teachers in terms of life experience and the wisdom gained from it, while at the same time the rapid technological development that drives the audiovisual sector often fills them with uncertainty or even anxiety? At the Academy of Theatre, Radio, Film and Television in Ljubljana, we seek answers to this question through intergenerational integration. We are developing a pedagogical model in which higher education teachers, participants in the Faculty of Active Wisdom (Modra fakulteta) and students of the academy meet in lecture halls and film workshops, and the roles of teachers and students are constantly exchanged. In this paper, we will present the findings of our work in the first years of this project and outline the conceptual basis, which we are constructing by exploring anti-pedagogical approaches and related critiques of conventional or classical pedagogical methods, taking as a starting point the work of Jacques Rancière *The Ignorant Schoolmaster: Five Lessons in Intellectual Emancipation* (published as *Le Maître ignorant* in 1987, Slovenian trans. 2005).

Keywords: film pedagogy, film geragogy, anti-pedagogical approaches, Rancière

---

Julija Pirnat, Lea Kovač

Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje

julija.pirnat@ess.gov.si

lea.kovac@ess.gov.si

LIFELONG CAREER GUIDANCE FOR THE TARGET GROUP OF OLDER UNEMPLOYED PERSONS

In this article, we will address the specific issues and challenges of career counseling for people over 50 years of age, with an emphasis on career counseling for unemployed people. We supported the article with key points of career theories (Super's Life Span, Life Space Theory, and Savickas' Career Construction Theory). We researched the characteristics of voluntary and involuntary career transitions and examined assistance to older unemployed people in choosing and engaging in education and increasing employment. We assumed that with carefully planned and implemented activities it will be possible to take advantage of the opportunities for those over 55 to return to the labour market as quickly as possible, and thus prevent long-term unemployment, which we also confirmed in practice when working with the unemployed at the Employment Service of Slovenia. Through work in practice, we confirm the importance of quality career counseling, individually adapted to the needs of people over 55, especially those whose reintegration into the labour market is hindered by health problems.

Keywords: career guidance, career counseling, career transition, long-term unemployment

---

Irma Potočnik Slavič

Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani

irma.potocnik@ff.uni-lj.si

Anton Gosar

Fakulteta za turistične študije – Turistica Univerze na Primorskem

anton.gosar@guest.arnes.si

RECONSIDERING, INVESTIGATING AND TRAVELLING – OUR OWN WAY!

Slovenian travel agencies often offer excursions and tours to Slovenian customers who are part of the post-war “baby boom” generation, while ignoring the specific characteristics of this target market. In the academic year 2022/2023, the authors and students aged 65+ took part in a research seminar of the Modra fakulteta (Faculty of Active Wisdom, an age-friendly university project) at the Department of Geography (Faculty of Arts, University of Ljubljana), and carried out an applied research process that followed the concept of a design approach (d.school). The goal was to create a tourist guide for a single day excursion aimed to educate, provide hiking and enable the sampling of gastronomic specialties – all in accordance with the needs, expectations and limitations of those aged 65+. In this paper, we want to present how the participants rearranged the original concept, and developed innovative ideas through knowledge based on their own experiences in their previously more active lives. We intend to analyse several phases of the process (initial expectations, definition of objectives, collection of ideas, introduction of changes, testing) which were intended to produce a complex tourist guide. Teachers, researchers, librarians and students, as well as colleagues at the (rural) areas we intended to visit, worked together with the participants in the seminar to create an innovative programme, The Pohorje Mountains E-Tourist Guide, which has been tested live by some of the co-creators – those aged 65+ and the teaching staff participating in the project. By evaluating the classroom work, checking results in the field and assessing the personal experiences of everyone involved, we wanted to present the strengths and weaknesses of this kind of innovative approach in relation to the older population.

Keywords: d.school approach, generation 65+, e-tourist guide for the elderly, educating the elderly, Pohorje mountains region

---

Tadej Rokavec

Manualni fizio center

tadej@manualnifizio.center

EDUCATION OF SENIORS ON MUSCULOSKELETAL HEALTH

Aging often brings about issues that negatively affect mobility, leading to decreased flexibility, muscle weakness, loss of balance, and an increased risk of falls. The health of the musculoskeletal system is crucial for maintaining the physical well-being of older adults, and an effective therapy-oriented educational and exercise programme can significantly improve the mobility of seniors and contribute to their overall well-being. Long waiting lists in many healthcare systems present a frequent challenge that can lead to delays in urgent treatments and increased patient anxiety. In such circumstances, it is essential for patients to become aware of self-help options. One effective strategy in both prevention as well as therapy and rehabilitation is the professional education of seniors regarding musculoskeletal health. In a series of free lectures on musculoskeletal issues, which were primarily attended by older adults, we identified key areas of health problems faced by the target group of seniors and developed a three-month educational programme on active ageing focused on pain relief through correct posture and management of age-related musculoskeletal symptoms, which we present in this article. The goal of the educational programme is to provide seniors with comprehensive theoretical and practical training for self-care that they can perform in the comfort of their own home. The programme is directed towards understanding the problem and awareness of its consequences, as well as presenting solutions. The participants will gain all the necessary knowledge and skills for independently performing therapeutic exercises tailored to their physical condition. In addition to the theoretical foundation, they have the opportunity to actively participate in exercise programmes that facilitate the internalization of regular exercise.

Keywords: physiotherapy, education, seniors, exercise, prevention

---

Verena Vidrih Perko

Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani

vuperko@gmail.com

LEARNING, THE IMMORTAL SOUL OF HUMANISM

The paper will focus on theoretical and practical insights into the meaning of learning and knowledge as central phenomena of humanism. In its starting point it will confront the question of the meaning of learning, which, in the age of artificial intelligence, represents a fundamental question of contemporary society. The author focuses on aspects of object-based learning (OBL) in museums with the help of ancient myths and fairy tales. Both convivial (in the sense of Ivan Illich) and hermeneutic knowledge (in the meaning of Jan Patočka) will be discussed, as these are two aspects that are rarely the subject of contemporary scientific research. Convivial knowledge is neglected in contemporary society at the expense of empirical-technicist knowledge, even though it represents a fundamental survival wisdom. It is acquired through experience and observation, and handed down through the narrative chains of all humanity: it is the essence of being human, of experiencing the world, and the engine of the intuition that drives us to discover new knowledges and learn until our last breath. The first hypothesis is that convivial knowledge is “tangible” in material heritage and “embodied” in myths and other narrative goods. Analytical (archaeology, psychoanalysis, mythology) and comparative methods (hermeneutics) will be used, as well as the method of interviews and observation, based on years of collaboration with the older museum public. Learning is one of the most characteristic, inherent needs of human beings. In the past, it was stimulated by the natural environment, which required cooperation and the integration of intergenerational behaviours. It has enabled the survival of communities and stimulated the intellectual development of individuals. The process of learning is of a transcendental nature, it is a community affair and exceeds the boundaries of individual space and time. Learning is a reflection of human psycho-physical and spiritual needs, it is the essence of the processes of humanization that orient society towards humanism. Learning opens the individual’s horizon to the realms of the past and future, enabling the individual and the community to transgress egoism (the chronic disease of modernity), and bring sense into people’s lives.

Keywords: heritage, learning, knowledge, museums, humanistic values

---

Branko Vuksan

Alumni Foundation University of Belgrade

alumni@rect.bg.ac.rs

Jovana Milovanović

University of Belgrade — Faculty of Philology

jovana.milovanovic@fil.bg.ac.rs

PROJECT-BASED LEARNING THROUGH ALUMNI ORGANIZATIONS AT THE UNIVERSITY OF BELGRADE: EXPERIENCES AND PERSPECTIVES

Alumni organizations have various forms and purposes, depending on the university traditions and higher education learning environment in different countries. In the Balkan region, alumni organizations are a rather new phenomenon, which has yet to be fully developed. Despite the fact that universities are traditionally oriented towards a younger population, usually in their twenties, they could also be a valuable setting for adult education, especially through alumni organizations and networks. The aim of this paper is to examine the perspectives of providing both younger students and adult alumni with new skills and knowledge through project-based common activities. In order to do so, we will present select experiences from alumni organizations of various faculties at the University of Belgrade, and more importantly, we will discuss ways of implementing the aforementioned approach at the university level through the Alumni Foundation of the University of Belgrade.

Keywords: alumni, project-based education, Alumni Foundation University of Belgrade

---

Gaja Zornada

Računalniški muzej

gaja@racunalniski-muzej.si

MUSEUMS AS PLACES FOR INFORMAL AND INTERGENERATIONAL EDUCATION

The International Council of Museums (ICOM) theme for the 2024 International Museum Day is “Museums for Education and Research”, emphasizing the pivotal role of cultural institutions in providing comprehensive education and fostering a more conscious, sustainable, and inclusive society. Museums position themselves as dynamic education centres that nurture curiosity, creativity, critical thinking, and cross-generational collaboration. By utilizing their collections, museums offer study circles, promote citizen science, share expert knowledge, and actively work with audiences to co-create diverse understandings of the world. To address the varied needs of our audiences, we design informal educational programmes that range from one-time events (lectures, workshops, demonstrations of techniques and technologies) to mentorship-driven volunteer opportunities and longer-term educational formats. Cultural institutions provide a safe, non-intimidating space for individuals to acquire new knowledge, explore new interests, and fulfil social needs without the pressures of competitive professional development environments. Our research employs a case study methodology, focusing on informal education programmes at the Computer History Museum in Ljubljana (Slovenia) and other exemplary museum environments. Data were collected through programme evaluations, participant feedback, and interviews with museum educators. The results reveal that these programmes foster a welcoming atmosphere conducive to lifelong learning, encourage active participation, and meet diverse educational and social needs. This paper will present concrete examples of both implemented and planned initiatives, highlighting the flexibility and inclusivity of museums as educational spaces. The findings underscore the significant role of museums in promoting informal education and community engagement.

Keywords: museums, audience engagement, informal education, intergenerational, volunteering

